



"Παίξτε παραδοσιακά και ξαλαθευείτε"

ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΜΥΚΟΝΟΥ
ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ 2024-2025

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα παιδικά παιχνίδια από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα αποτελούν μέσο χαράς και ξεγνοιασιάς, προάγουν τη φαντασία, τη συνεργασία και τη δημιουργικότητα ή εφευρετικότητα των παιδιών, δημιουργούν φιλίες. Με το πέρασμα των χρόνων πολλά από αυτά χάθηκαν, έσβησαν στο χρόνο, ξεχάστηκαν, άλλα από αυτά με παραλλαγές έφτασαν μέχρι τα τέλη του περασμένου αιώνα ή έδωσαν τη θέση τους στην εποχή μας σε καινούργια, εντελώς διαφορετικά που αλλάζουν την ουσία του παιχνιδιού.

Το ηλεκτρονικό περιοδικό που διαβάζετε είναι το αποτέλεσμα της έρευνας και εργασίας 17μαθητών-τριών της Α΄ και Γ΄ Γυμνασίου, που συμμετείχαν εθελοντικά στο πολιτιστικό πρόγραμμα του Σχολείου μας «Παίξτε Παραδοσιακά και Ξεραθυμίστε». Ονομάσαμε έτσι το πρόγραμμά μας, για να τονίσουμε ότι θα ασχοληθούμε με την καταγραφή παραδοσιακών παιχνιδιών τόσο της Μυκόνου όσο και από άλλες περιοχές ή χώρες καταγωγής όσων ζούμε σ΄ αυτή και χρησιμοποιώντας μια μυκονιάτικη έκφραση «ξεραθυμίστε» που σημαίνει ξεδώστε, διώξτε τις σκοτούρες, την κούραση, για να τονίσουμε ότι ο σκοπός των παιχνιδιών είναι η διασκέδαση, το «διώξιμο» της κούρασης, το γέλιο.

Οι μαθητές-τριες μας για να καταγράψαν παιχνίδια παλαιότερων εποχών, παιχνίδια που δεν παίζονται πια έτσι ώστε να μην ξεχαστούν, συνέλλεξαν πληροφορίες για το πώς αυτά παίζονταν, από πόσους παίχτες και σε ποιο μέρος-τόπο, τι υλικά χρησιμοποιούσαν οι παλιότεροι και πως κατασκεύαζαν τα παιχνίδια τους. Πέρα από τα άρθρα και τις πληροφορίες στο διαδίκτυο, βασίστηκαν κυρίως στις αφηγήσεις- συνεντεύξεις των παππούδων και των γιαγιάδων τους, των γονέων και συγγενών τους, των γειτόνων. Πήραν συνεντεύξεις από πρόσωπα που ασχολούνται με την παράδοση και τον πολιτισμό του νησιού μας που μας βοήθησαν στην έρευνα μας με τα όσα σπουδαία μας είπαν για τα παιχνίδια της Μυκόνου, νιας άλλης εποχής.

Έτσι μέσα από την έρευνά τους γνώρισαν παιχνίδια άγνωστα σ΄ αυτούς, εντελώς διαφορετικά με αυτά της εποχής τους, κατασκεύασαν οι ίδιοι παραδοσιακά παιχνίδια με τον τρόπο που τα κατασκεύαζαν οι παλιότεροι, με απλά υλικά, αγριόχορτα, πανιά, κουμπιά, βαμβάκι κ.α και έπαιξαν στο προαύλιο του σχολείου μας «λάστιχο», «τα μήλα», «τζαμί», με βόλους ή «μπίλιες», «τυφλόμυγα».

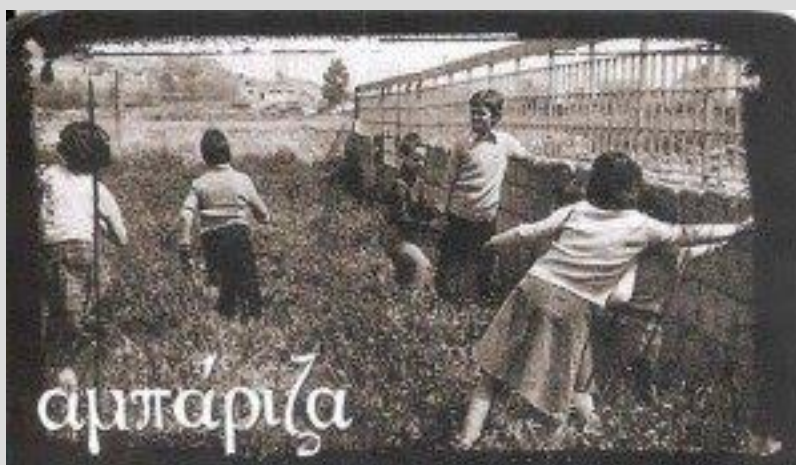
Οι συντονιστές καθηγητές θα θέλαμε να πούμε ένα μεγάλο μπράβο για την προσπάθειά τους και το εξαιρετικό αποτέλεσμά της και ένα ακόμη μεγαλύτερο ευχαριστώ στη Νικολέτα, στην Ελευθερία, στην Καλλιόπη, στη Σιμόνα, στην Αριέλα, στην Τζέσικα, στον Θοδωρή, στο Συμεών, στην Έστερ, στο Χάρη, στην Αλεξάνδρα, στον Πέτρο, στον Χρήστο, στην Ξένη, στο Δαμιανό, στον Στέφανο και στον Στέλιο για την άπογη συνεργασία μας στο συναρπαστικό κόσμο των παραδοσιακών παιχνιδιών, που μας έκανε πάλι παιδιά.

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΜΥΚΟΝΟ

Αμπάριζα

Οι παίκτες χωρίζονται σε δύο ομάδες. Όποιος ακουμπήσει κάποιον από την αντίπαλη ομάδα, τον πιάνει αιχμάλωτο. Ένας αιχμάλωτος για να ελευθερωθεί πρέπει να τον αγγίξει ένας συμπαίκτης του. Όταν ένας παίκτης αγγίξει την αντίπαλη αμπάριζα (= μια κολώνα που έχει ορίσει η κάθε ομάδα) τότε φωνάζει «αμπαριζα» κι ελευθερώνονται όλοι οι αιχμάλωτοι συμπαίκτες του και κερδίζει η ομάδα του.

(Γιαγιά Χάρη, κ. Τζένη)



Αμάδες

Πάνω σε μία πέτρα (ντόκος) τοποθετούσαν κέρματα και πλατιές πέτρες. Σκοπός του παιχνιδιού ήταν να ρίξουν τα κέρματα πάνω στην αμάδα (πλατιά πλάκα).

Κανόνες του παιχνιδιού:

1. Οι παίκτες χωρίζονται σε δύο ομάδες.
2. Στο κέντρο του παιχνιδιού τοποθετείται μια στοίβα από μικρές πέτρες ή κομμάτια από κεραμίδια, σχηματίζοντας έναν πύργο.
3. Μια ομάδα προσπαθεί να ρίξει τον πύργο με μια μπάλα ή πέτρα.
4. Η άλλη ομάδα προσπαθεί να τον ξαναχτίσει προτού οι αντίπαλοι τους χτυπήσουν με τη μπάλα.
5. Αν οι αμυνόμενοι καταφέρουν να χτίσουν τον πύργο ξανά χωρίς να χτυπηθούν, κερδίζουν. Αν χτυπηθούν όλοι πριν το πετύχουν, χάνει η ομάδα τους.

Παραλλαγές και Τοπικές Ονομασίες:

- Το παιχνίδι παίζεται και σε άλλα μέρη της Ελλάδας με διαφορετικά ονόματα, όπως “Πυργάκια” ή “Σπασμένα Κεραμίδια”.
- Σε κάποιες περιοχές, αντί για μπάλα χρησιμοποιούν πέτρα ή ξύλο για να ρίξουν την στοίβα.

Οι Αμάδες ήταν ιδιαίτερα δημοφιλές παιχνίδι τα παλαιότερα χρόνια, όταν τα παιδιά έπαιζαν περισσότερο σε ανοιχτούς χώρους, και σήμερα διατηρείται ως ένα παραδοσιακό παιχνίδι που προάγει την ομαδικότητα και τη στρατηγική σκέψη.

(Παππούς Ξένης, κ. Ιάκωβος)



Τσιγνάκια

Τοποθετούσαν τα καπάκια από μπουκάλια στο κράσπεδο (άκρη πεζοδρομίου) και προσπαθούσαν να τα ρίξουν από το πεζοδρόμιο με το δάκτυλο τους.

(Παππούς Ξένης, κ. Ιάκωβος)

Λάστιχο

Ήταν παιχνίδι κυρίως για κορίτσια. Έκοβαν ένα μεγάλο κομμάτι λάστιχο και το έδεναν στις δύο άκρες. Το λάστιχο το έβαζαν δύο κορίτσια στα πόδια τους και στέκονταν σε απόσταση το ένα από το άλλο. Ξεκινούσαν με ανοιχτά τα πόδια και το λάστιχο στους αστραγάλους. Όσο ολοκλήρωναν τους γύρους το λάστιχο ανέβαινε στα γόνατα και έπειτα στους μηρούς. Μετά το λάστιχο ξανακατέβαινε στους αστραγάλους με κλειστά τα πόδια και έπειτα αφού ολοκληρωνόταν και αυτός ο γύρος το έβαζαν στο ένα πόδι. Τα υπόλοιπα κορίτσια πηδώντας έκαναν διάφορα σχέδια με το λάστιχο είτε μετρώντας ως το δέκα είτε λέγοντας διάφορα τραγουδάκια. Πότε έπρεπε να το πατάνε, πότε να πηδάνε ανάμεσα χωρίς να το ακουμπάνε και πότε έπρεπε να φτιάχνουν με αυτό διάφορους σχηματισμούς.

(Μαμά Ξένης, κ. Χρυσούλα)



Λάστιχο στα χέρια

Ένα παιδί περνά ένα λάστιχο στις παλάμες του, πιάνοντας τις δύο άκρες από το λάστιχο προσπαθεί να το πλέξει και να φτιάξει διάφορα σχέδια και σχήματα (παραλλαγή: με σπάγκο).

(Μαμά Ξένης, κ. Χρυσούλα)



Σκορπαλιά

Το παιχνίδι παίζεται με δύο ομάδες. Η μία ομάδα είναι σε κάποιο ύψωμα π.χ. τοίχο ενώ η άλλη ομάδα βρίσκεται σε κάποιο ανοιχτό χώρο. Η ομάδα που βρίσκεται ψηλά πρέπει με υλικά όπως πετραδάκια και μπαλάκια να πετύχουν τα άτομα που είναι κάτω. Αν πετύχουν κάποιο άτομο από αυτά που βρίσκονται κάτω βγαίνουν. Σε περίπτωση που δεν χτυπήσουν κάποιον, βγαίνουν αυτοί που δεν κατάφεραν να πετύχουν τον αντίπαλο.

(Παππούς Χάρη, κ. Αντώνης)

Ξυλίκι

Οι παίκτες προσπαθούν πετώντας ένα ξύλινο αντικείμενο να το πετύχουν με άλλα ξύλα ή με τα χέρια τους, δίχως να το αφήσουν να πέσει κάτω.

(Παππούς Χάρη, κ. Αντώνης)

Το Μπιζζζ

Αυτό το παιχνίδι είναι ομαδικό. Όλα τα παιδιά συγκεντρώνονται και αποφασίζουν από κοινού ένα παιδί που θα κάνει την “μάννα”, δηλαδή θα τα “φυλάει”, πριν ξεκινήσει το παιχνίδι. Το παιδί που παριστάνει την “μάννα” κλείνει με το αριστερό του χέρι τα μάτια του και τοποθετεί το δεξί του χέρι κάτω από την αριστερή του μασχάλη, κρατώντας την παλάμη του ανοιχτή προς τα πάνω.

Τα υπόλοιπα παιδιά στέκονται γύρω του και ένα από αυτά χτυπάει την ανοιχτή παλάμη της μάννας. Έστερα, μπερδεύεται με τα υπόλοιπα παιδιά και απομακρύνεται. Η μάννα ανοίγει τα μάτια της και όλοι χοροπηδούν γύρω της και στριφογυρίζουν το δεξί τους δείκτη φωνάζοντας “μπιζζζ”.

Σκοπός του παιχνιδιού είναι η “μάννα” να μαντέψει το παιδί που την χτύπησε. Αν καταφέρει να βρει το σωστό παιδί, τότε παίρνει εκείνο την θέση της. Αν όμως όχι, τότε παραμένει το ίδιο παιδί στον ρόλο και ξαναφυλάει.

Πεντόβολο



Το πεντόβολο είναι ένα παιχνίδι που παίζετε και από τα δύο φύλα. Για να παίξεις το πεντόβολο πρέπει το κάθε άτομο να έχει πέντε μικρά βότσαλα και πρέπει να συμμετέχουν τουλάχιστον δύο άτομα.

Ένας από τους παίκτες ξεκινάει πρώτος. Ρίχνει κάτω και τα πέντε βότσαλα, διαλέγει ένα από τα πέντε το πετάει στον αέρα και προσπαθεί να πιάσει ένα από τα υπόλοιπα βότσαλα πριν πέσει αυτό που είναι στον αέρα. Αυτό γίνεται μέχρι να μαζέψει όλα τα βότσαλα από κάτω. Μετά γίνεται το ίδιο πράγμα αλλά το παιδί προσπαθεί να πιάσει δύο, δύο τα βότσαλα από κάτω. Ο παίκτης που θα καταφέρει να μαζέψει όλα τα βότσαλα πριν πέσει αυτό που είναι στον αέρα κερδίζει.



Γαϊτανάκι

Στη Μύκονο, το γαϊτανάκι είναι παραδοσιακό παιχνίδι και χορός που συνήθως πραγματοποιείται την Αποκριά. Οι συμμετέχοντες στήνουν έναν κυκλικό χορό γύρω από έναν στύλο (το “γαϊτανάκι”) από τον οποίο κρέμονται πολύχρωμες κορδέλες. Ο καθένας κρατάει από μία κορδέλα και, χορεύοντας, πλέκουν και ξεπλέκουν τις κορδέλες γύρω από τον στύλο με συγκεκριμένα βήματα και κινήσεις.

Σημασία και συμβολισμός

Το γαϊτανάκι συνδέεται με την αναγέννηση της φύσης και τον ερχομό της άνοιξης, ένα είδος πανηγυρικού καλωσορίσματος της γονιμότητας και της χαράς. Στη Μύκονο, το γαϊτανάκι έχει έντονα τοπικά χαρακτηριστικά και συχνά συνοδεύεται από μουσική, παραδοσιακά τραγούδια και γιορτινή διάθεση.

Πώς παίζεται

- Τοποθετούν έναν ξύλινο στύλο στο κέντρο της πλατείας ή του χώρου της γιορτής.

- Από την κορυφή του στύλου κρέμονται πολλές χρωματιστές κορδέλες.
- Οι χορευτές πιάνουν από μία κορδέλα ο καθένας και χορεύουν κυκλικά, πλέκοντας και ξεπλέκοντας τις κορδέλες, με ρυθμικές κινήσεις

Βόλοι (Βώλοι)

Το παιχνίδι παίζεται στο έδαφος. Τα παιδιά προσπαθούν με τους βόλους (γυάλινες μικρές μπίλιες-σφαίρες) να πετύχουν το στόχο τους.

Κανόνες του παιχνιδιού:

1. Αριθμός παικτών: Μπορεί να παιχτεί από δύο ή περισσότερους παίκτες.
2. Εξοπλισμός: Οι παίκτες χρησιμοποιούν μικρές γυάλινες ή πήλινες μπίλιες (βόλους).
3. Στόχος: Οι παίκτες προσπαθούν να ρίξουν τους βόλους τους μέσα σε ένα κυκλικό σημάδι στο έδαφος ή να χτυπήσουν τους βόλους των αντιπάλων τους.
4. Πώς παίζεται:
 - Σχεδιάζεται ένας κύκλος στο χώμα.
 - Οι παίκτες τοποθετούν τους βόλους τους μέσα στο κύκλο.
 - Με τη σειρά τους, χρησιμοποιούν έναν βόλο-«σκοπευτή» για να χτυπήσουν τους βόλους των άλλων παικτών και να τους βγάλουν από τον κύκλο.
 - Όποιος καταφέρει να βγάλει περισσότερους βόλους κερδίζει.

Παραλλαγές:

- Στόχος από απόσταση: Οι παίκτες προσπαθούν να πετύχουν έναν στόχο από μακριά.
- Λακούβα: Οι παίκτες πρέπει να ρίξουν τους βόλους σε μια μικρή τρύπα στο έδαφος.
- Πόλεμος: Οι παίκτες στοιχηματίζουν βόλους και όποιος κερδίσει παίρνει τους βόλους των αντιπάλων του.

(Γαππούς Ξένης, κ. Ιάκωβος)



Μακριά γαϊδούρα

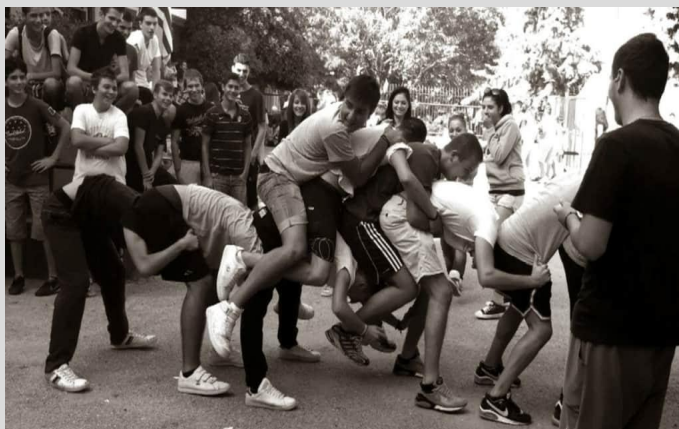
Τα παιδιά κάνουν μία σειρά ο ένας πίσω από τον άλλο, σκύβοντας και πιάνοντας την μέση του μπροστινού. Τότε τα υπόλοιπα παιδιά προσπαθούν, παίρνοντας φόρα, να ανέβουν στις πλάτες των άλλων. Αν όλοι καταφέρουν και ανέβουν, κερδίζει η ομάδα που έκανε τα άλματα. Αν όχι κερδίζει η άλλη ομάδα.

(Παππούς Χάρη, κ. Αντώνης)



Σκλαβάκια

Παίζεται με 6 παιδιά. Τα τέσσερα κάθονται στη μέση ενώ τα άλλα δύο στις άκρες και κλωτσώντας την μπάλα προσπαθούν να πετύχουν τα παιδιά που βρίσκονται στο κέντρο. Όποιον πετύχουν βγαίνει.



Τυφλόμυγα ή τυφλομένιτσα

Τα παιδιά ζωγράφιζαν ένα κύκλο στο χώμα, όπου τοποθετούσαν ένα παιδί που είχε δεμένα τα μάτια. Τα υπόλοιπα παιδιά πείραζαν το παιδί στο κέντρο, μόλις αυτό έπιανε κάποιον έπρεπε να μαντέψει ποιός είναι, άμα τον έβρισκε έμπαινε στο κέντρο.



Η καπιτόλη

Ήταν ένα πολύ αγχωτικό παιχνίδι για όποιον ήθελε να κερδίσει. Έπαιζαν από 3 έως 15 άτομα σε έδαφος το οποίο μπορεί να σκαφτεί σε βάθος από 10 έως 20 εκατοστά. Οι κανόνες του παιχνιδιού ήταν οι εξής:

Αρχικά όλα τα άτομα έπρεπε να κρατάνε τρεις γυάλινες μπίλιες, σκάβανε μια τρύπα περίπου 15 εκατοστά και απομακρυνόντουσαν 5 με 10 βήματα. Κάθε άτομο είχε από τρεις βολές και προσπαθούσε να ρίξει την μπίλια μέσα. Το άτομο με τις περισσότερες εύστοχες βολές ήταν ο νικητής. Αντιθέτως το άτομο με τις λιγότερες εύστοχες έτρωγε καρπαζιές.

Μπάλα από κουρέλια

Η κατασκευή της μπάλας

Τα παιδιά παλιά έφτιαχναν μπάλες χρησιμοποιώντας απλά και εύκολα υλικά που έβρισκαν γύρω τους, καθώς δεν υπήρχαν οι μπάλες που έχουμε σήμερα. Μερικοί από τους πιο συνηθισμένους τρόπους ήταν:



- Υφασμα και κουρέλια: Έκοβαν παλιά ρούχα ή πανιά και τα τύλιγαν σφιχτά σε σχήμα μπάλας, δένοντάς τα με σχοινί ή κλωστή.

- Δέρμα ή πετσί: Όταν μπορούσαν, έραβαν κομμάτια από δέρμα ζώων και τα γέμιζαν με άχυρο, κουρέλια ή ακόμα και τρίχες από ζώα.

- Κάλτσες γεμισμένες με κουρέλια: Μια απλή λύση ήταν να χρησιμοποιούν παλιές κάλτσες γεμισμένες με κουρέλια και να τις δένουν για να πάρουν το σχήμα μπάλας.

- Χαρτί και σπάγκος: Μερικές φορές έτριβαν χαρτιά και τα έδεναν σφιχτά με σπάγκο για να φτιάξουν μια αυτοσχέδια μπάλα.

- Λάσπη και άχυρο: Σε χωριά, έφτιαχναν μπάλες από λάσπη και άχυρο, τις άφηναν να στεγνώσουν και τις χρησιμοποιούσαν για παιχνίδι.

- Φουσκωτά στομάχια ζώων: Σε ορισμένες περιοχές, χρησιμοποιούσαν φουσκωμένα στομάχια ή ουροδόχους κύστες ζώων, που αφού τα έδεναν καλά, γίνονταν ελαφριές μπάλες για παιχνίδι.

Παρόλο που οι μπάλες αυτές δεν είχαν την ανθεκτικότητα των σημερινών, τα παιδιά κατάφερναν να παίζουν και να διασκεδάζουν με αυτές!

(Πηγή: Άννα Αθυμαρίτη (Πρόεδρος του Συλλόγου Γυναικών))

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΑΠΟ ΑΛΛΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

Κότσι ή αστράγαλοι

Είναι ένα παιχνίδι που έχει τις ρίζες του στην αρχαία Ελλάδα. Το συναντάμε στην περιοχή της Αιτωλοακαρνανίας και της Λευκάδας. Παίζονταν με 4 και παραπάνω παίκτες, κυρίως μετά την Κυριακή του Πάσχα αφού βασίζεται στο «κότσι» από το πόδι του αρνιού ή του κατσικιού που ψήθηκε τότε, στην αυλή του σπιτιού ή στις αλάνες και ο χρόνος του ήταν απεριόριστος. Οι παίκτες κάθονται σε κύκλο και έριχναν με τη σειρά το κότσι. Η πλατιά πλευρά του που έχει το βαθούλωμα ήταν ο «βασιλιάς», η επίπεδη απέναντί της ο «Δερβίσης» ή «Βεζίρης» που εκτελούσε τις διαταγές του «βασιλιά» και οι δυο στενές πλευρές αυτή με το βαθούλωμα «ξύλο» και την επίπεδη «ψωμί». Όποιος έριχνε και ήταν ο «βασιλιάς», είχε την εξουσία και όριζε πόσες ξυλιές θα έτρωγε από τον «Δερβίση» ή «Βεζίρη» όποιος έφερνε το «ξύλο» και τι αστείο θα έκανε όποιος έφερνε το «ψωμί». Αν κάποιος παίκτης στη συνέχεια έριχνε και έφερνε «βασιλιά» γινόταν αυτός ο κυρίαρχος του παιχνιδιού κοκ. Σε μια άλλη εκδοχή του παιχνιδιού αυτού δίνονται συγκεκριμένοι πόντοι (που έχουν συμφωνηθεί από την αρχή του παιχνιδιού) στον παίκτη μετά από κάθε ριζιά, ανάλογα με το πώς θα πέσει το κόκκαλο (περισσότεροι πόντοι αν μείνει όρθιο, λιγότεροι αν πέσει στο πλάι και μάλιστα διαφορετικοί για κάθε πλευρά, την κυρτή ή την κοίλη). Στο τέλος κερδίζει ο παίκτης με τους περισσότερους πόντους. Άλλες φορές πάλι αντικαθιστούσε τα ζάρια (ή κύβους) και παίζανε ανάλογα παιχνίδια.



Το παιχνίδι με το (βραστό) αυγό

Την τελευταία Κυριακή της Αποκριάς, της Τυρινής, μαζεύονταν τα παιδιά της οικογένειας ή και συγγενών σε ένα σπίτι. Κάθονταν στη σειρά ή σε κύκλο στο πάτωμα και ένας ενήλικας, συνήθως ο πατέρας ή η μητέρα ή η γιαγιά έδεναν ένα βραστό αυγό που είχαν «ξετσοφλίαςει» δηλ. του είχαν βγάλει το τσόφλι σε ένα λεπτό σκοινί και το περιέφεραν μπροστά από το στόμα των παιδιών, τα οποία με δεμένα τα χέρια πίσω στη μέση προσπαθούσαν μόνο με το στόμα τους να το αρπάξουν.

Ο ενήλικας για να τους δυσκολέψει κουνούσε το αυγό πέρα-δώθε ή πάνω κάτω. Νικητής αυτός που θα έπιανε το αυγό. Και το παιχνίδι μα πολύ γέλιο συνεχίζονταν.

(μαμά Πηνελόπη, Ξηρόμερο Αιτωλοακαρνανίας)

Τροχός ή Ρόδα

Ο τροχός ή ρόδα είναι ένα παιχνίδι που προέρχεται από την Αρχ. Ελλάδα. Στη νεότερη μορφή του παίζονταν στο ύπαιθρο, από αγόρια συνήθως με τροχούς από βαρέλια ή ποδήλατα ή που έφτιαχναν από βέργες φυτών ή χαλκό στην αρχαιότητα. Ήταν ένα παιχνίδι ταχύτητας. Όλοι οι παίκτες κάθονταν στην γραμμή αφετηρίας, σε μια γραμμή και μετά το «1,2, 3 πάμε» με μια μικρή διχαλωτή βέργα ή με το χέρι του, ο κάθε παίκτης έσπρωχνε τη ρόδα του δίνοντάς της ταχύτητα προς τη γραμμή τερματισμού. Νικητής αυτός που θα «έβγαινε» πρώτος.

Τα κοκόρια

Το παιχνίδι αυτό είναι ομαδικό. Τα παιδιά, κάθονται στο έδαφος σχηματίζοντας έναν κύκλο και μέσα στον κύκλο μπαίνουν δύο παιδιά όρθια με σταυρωμένα τα χέρια τους στο στήθος. Τα παιδιά κάθονται με ενωμένους τους ώμους τους. Ένα παιδί από τον κύκλο δίνει το σύνθημα και αρχίζουν το σπρώξιμο μόνο με τους ώμους. Όποιο παιδί κατορθώσει να βγάλει τον αντίπαλό του έξω από τον κύκλο, κερδίζει. Το παιχνίδι σκοπεύει στην ανάπτυξη της κινητικής ετοιμότητας, όμως θέλει προσοχή για την ασφάλεια των παιδιών.

Τριλίζα με πετρούλες

Έκαναν τριλίζα σχηματίζοντας γραμμές στο χώμα και έπαιζαν με πέτρες ή κοχύλια προσπαθώντας να βάλουν πρώτος ο καθένας παίζοντας εναλλάξ τρία δικά τους πετραδάκια/κοχυλάκια σε ευθεία γραμμή (κάθετα, οριζόντια ή διαγώνια). Απλό αλλά κλασικό παιχνίδι στρατηγικής.

Τσουβαλοδρομίες

Έμπαιναν σε παλιά σακιά (τσουβάλια) και έκαναν αγώνες δρόμου, πηδώντας. Γέλια και πτώσεις ήταν εγγυημένα!

Σκυταλοδρομία με κουτάλια και αυγά

Έπαιρναν ένα κουτάλι, έβαζαν επάνω του ένα αυγό (ή πετρούλα αν δεν υπήρχε αυγό) και έτρεχαν από τη μια μεριά του δρόμου στην άλλη. Αν έπεφτε το αυγό, έπρεπε να ξαναρχίσουν από την αρχή.

Γουρούνα

Ένα παιχνίδι όπου ένας παίκτης έσκυβε μπροστά και οι υπόλοιποι πηδούσαν πάνω του, φωνάζοντας αριθμούς ή λέξεις. Αν δεν άντεχε και έπεφτε, γινόταν αυτός «γουρούνα».

Τα κουτιά

Σε αυτό το παιχνίδι, υπάρχουν δύο σειρές κουτιών. Αυτά τα κουτιά είχαν νούμερα πάνω τους [από το ένα μέχρι το δέκα]. Έβαζαν 10 κουτιά σε μια σειρά και αφήνουν μια απόσταση. Μετά έπαιρναν μια πέτρα και την τοποθετούσαν στην αρχή. Κουτσαίνοντας, έσπρωχναν την πέτρα μέχρι εκεί που μπορούσαν. Εκεί που έφτανε η πέτρα τόσους πόντους έπαιρναν. Όποιος είχε τους περισσότερους πόντους κέρδιζε το παιχνίδι.

Η Καμάρα

Σε αυτό το παιχνίδι, χρειαζόντουσαν ένα σκοινί και δύο άτομα. Έπιαναν το σκοινί τα δύο άτομα και έκαναν μια μικρή απόσταση. Ο στόχος ήταν να πηδήξουν πάνω από το σκοινί. Όταν όλοι πηδούσαν από πάνω από το σκοινί, το σήκωναν ακόμα πιο πάνω.

(Γιαγιά Παυλίνα, Σελενίτς)



Το Πλακωτό

Το παιχνίδι αυτό μπορεί να παιχτεί σε ατομικό επίπεδο ή και σε ομαδικό. Χρειάζεται μια πλακωτή πέτρα και ένα σχέδιο σε σχήμα σταυρού με 9 ή 7 τετράγωνα, είτε ζωγραφισμένο στην άσφαλτο, είτε χαραγμένο με κιμωλία σε σκληρό έδαφος.

Ζωγραφίζεις το σχέδιο, πετάς την πέτρα στο πρώτο τετράγωνο και στην συνέχεια προσπαθείς να σπρώξεις την πέτρα στο επόμενο τετράγωνο, κρατώντας την ισορροπία σου στο ένα πόδι. Σκοπός του παιχνιδιού είναι να πετάξεις την πέτρα, χωρίς να βγει ή να σταματήσει στα πλαίσια του τετραγώνου, όμως ούτε το πόδι στήριξης να ακουμπήσει εκεί. Το ιδανικό είναι να σταματήσει η πέτρα στην μέση του τετραγώνου έτσι ώστε όταν έρθει η στιγμή να την ξανασπρώξεις, να έχεις αρκετό περιθώριο.

Αν ολοκληρώσεις τον πρώτο γύρο, χωρίς να χάσεις, συνεχίζεις στον δεύτερο γύρο προσπαθώντας να πετάξεις την πέτρα στο επόμενο τετραγώνον, δηλαδή το δεύτερο, αυτήν την φορά και ανάλογα με τον γύρο που είσαι πετάς την πέτρα στο αντίστοιχο τετράγωνο.

Τέλος, όποιος κάνει τους περισσότερους γύρους πιο γρήγορα, κερδίζει το παιχνίδι και περιμένει μέχρι να βγει ο επόμενος νικητής.

(Μαμά Ανιέζα, Ελμπασάν)

Τα κουκούτσια

Το παιχνίδι αυτό παίζεται με δύο ή παραπάνω άτομα. Το παίζουν στο πάτωμα και χρειάζονταν πέντε κουκούτσια, συνήθως από ροδάκινα, λόγω του μεγέθους και του σχήματός τους. Ανάλογα με τη σειρά που αποφάσιζαν μεταξύ τους, ξεκινούσε το πρώτο παιδί και σχηματίζοντας με το “αδύναμό” του χέρι [ανάλογα με το αν ήταν δεξιόχειρας ή αριστερόχειρας] ένα τέρμα με τα δάχτυλα, πετούσε με το άλλο χέρι τα πέντε κουκούτσια στον αέρα τα οποία κατέληγαν σε τυχαία θέση στον χώρο. Το παιδί προσπαθούσε ,χτυπώντας με το ένα κουκούτσι τα υπόλοιπα, να τα βάλει μέσα στο τέρμα χωρίς όμως να κουνήσει το τέρμα. Σκοπός του παιχνιδιού ήταν να περάσεις και τα πέντε κουκούτσια με την πρώτη προσπάθεια. Αν κατάφερνε και έβαζε και τα πέντε με την πρώτη, περίμενε μέχρι να βγει ο επόμενος νικητής. Αν όμως δεν τα κατάφερνε τότε έχανε την σειρά του και έπαιζε ο επόμενος. Τέλος, αν στον πρώτο γύρο έβγαιναν περισσότεροι από έναν νικητή, τότε στον δεύτερο γύρο ξαναέπαιζαν μόνο οι νικητές, μεταξύ τους ,μέχρι να κερδίσει ένας.

(Μπαμπάς Σπύρος, Αυλώνα)

Το μαντηλάκι

Το παιχνίδι αυτό παίζεται με δύο ομάδες με ίσα μέλη η κάθε μια. Παίζεται σε ανοιχτούς μεγάλους χώρους και το μόνο που χρειάζεται είναι ένα μαντήλι.

Τα παιδιά χωρίζονταν σε δυο ομάδες και απέδιδαν σε κάθε έναν τους έναν αριθμό έτσι ώστε σε κάθε ομάδα να υπάρχει ένα παιδί με τον αριθμό 1, τον αριθμό 2 κλπ.. Στην συνέχεια, χαράζοντας δύο παράλληλες γραμμές τουλάχιστον τριάντα μέτρων απόστασης, κάθονταν όλοι οι παίκτες πίσω από την γραμμή της ομάδας τους. Στην μέση του χώρου, σε ίση απόσταση από τις δύο ομάδες, βρίσκεται ο “αρχηγός” του παιχνιδιού ο οποίος κρατάει το μαντήλι στο χέρι του. Αν δεν περισσεύει κάποιο παιδί για να κάνει τον αρχηγό τότε απλά τοποθετούν το μαντήλι στο ίδιο σημείο.

Ο διοργανωτής του παιχνιδιού αρχίζει να φωνάζει τυχαία κάποιον αριθμό και τα παιδιά με τον ίδιο αριθμό από κάθε ομάδα τρέχουν προς το μαντήλι και προσπαθούν να το αρπάξουν.

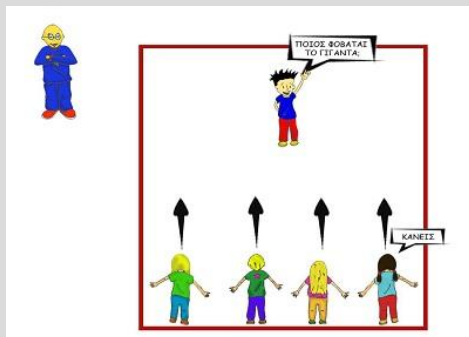
Σκοπός του παιχνιδιού είναι να πάρουν το μαντήλι και να περάσουν την γραμμή της ομάδας τους χωρίς όμως να τους πιάσει ο αντίπαλος. Σε περίπτωση που ο παίκτης ο οποίος άρπαξε το μαντήλι περάσει την γραμμή χωρίς να τον πιάσει, κερδίζει έναν πόντο η ομάδα του, αλλιώς, παίρνει τον πόντο η ομάδα του άλλου παίκτη.

Επιπλέον, αν οι δύο παίκτες πιέζονται και δεν καταφέρνει κανένας από τους δύο να πάρει το μαντήλι, ο διοργανωτής μπορεί να φωνάξει άλλο ένα νούμερο για να βοηθήσει ο καθένας τον συμπαίκτη του. Όποια ομάδα φτάσει πρώτη στους δέκα πόντους κερδίζει.



Ο γίγαντας

Σε αυτό το παιχνίδι τα παιδιά στέκονται στη μια πλευρά του γηπέδου. Στην άλλη πλευρά είναι ένα παιδί «ο γίγαντας» και φωνάζει "Ποιός φοβάται τον γίγαντα?" Τα παιδιά απαντούν κανείς και τρέχουν να φτάσουν στην απέναντι πλευρά, προσπαθώντας να αποφύγουν τον γίγαντα. Όποιο παιδί πιάνεται, γίνεται γίγαντας και το παιχνίδι συνεχίζεται.



Δεν περνάς κυρά Μαρία

Σε αυτό το παιχνίδι, τα κορίτσια σχηματίζουν έναν κύκλο με χέρια πιασμένα ενώ έξω από τον κύκλο μένει ένα κορίτσι για να κάνει την κυρά Μαρία. Τα παιδιά του κύκλου και η κυρά Μαρία ανταλλάσσουν τα λόγια του τραγουδιού. Η κυρά Μαρία συνεχίζει να χορεύει γύρω-γύρω από τον κύκλο και κάποια στιγμή διαλέγει ένα κορίτσι και το παίρνει κοντά της. Το παιχνίδι συνεχίζεται μέχρι να τελειώσουν όλα τα κορίτσια του κύκλου.



Το ρολόι

Σε αυτό το παιχνίδι τα παιδιά διαλέγουν έναν αρχηγό-ρολόι, που θα απαντά όταν ρωτούν «Τι ώρα είναι;» Τα υπόλοιπα παιδιά στήνονται σε σειρά κατά μήκος έχοντας απέναντι τους τον αρχηγό. Κάθε παιδί με την σειρά ρωτά "Αρχηγέ-Αρχηγέ τι ώρα είναι;" και ο αρχηγός απαντά "Η ώρα είναι 4 βήματα πίσω, 3 βήματα μπροστά" κοκ. Ο νικητής είναι αυτός που έχει μετρήσει σωστά τα βήματα και έχει φτάσει τον αρχηγό.

(Γιαγιά Συμεών, κ. Νίκη, Φιλιατρά, 1965)

Μήλα

Δυο παίκτες στέκονται απέναντι ο ένας από τον άλλον και στη μέση όλοι οι άλλοι παίκτες. Οι δυο παίκτες που στέκονται απέναντι προσπαθούν με την μπάλα να κτυπήσουν κάποιον παίκτη. Όποιον πετύχουν οι παίκτες που είναι «έξω» βγαίνει αλλά οι παίκτες που είναι «μέσα» άμα πιάσουν την μπάλα παίρνουν «μήλο» που τους δίνει μια παραπάνω ζωή, που σημαίνει ότι άμα κάποιος παίκτης από έξω τους πετύχει, αυτός που έπιασε το μήλο δεν βγαίνει.



Σβούρα

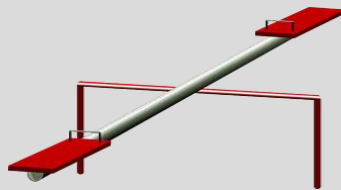


Ήταν ένα παραδοσιακό παιχνίδι φτιαγμένο από ξύλο, με μία μεταλλική μύτη στο κάτω μέρος. Τα παιδιά τύλιγαν γύρω της ένα σκοινί και τραβώντας το απότομα και την έβαζαν να περιστρέφεται. Το παιχνίδι παιζόταν είτε ατομικά για να δούνε ποια σβούρα θα γύριζε περισσότερο, είτε με πολλά άτομα προσπαθώντας να χτυπήσουν ο ένας την σβούρα του άλλου.

Τσαγκάρης

Ήταν ένα παραδοσιακό παιχνίδι ρόλων, όπου τα παιδιά έκαναν τον τσαγκάρη και τους πελάτες του. Ο «Τσαγκάρης» προσποιοούνταν ότι έφτιαχνε παπούτσια, ενώ οι υπόλοιποι ζητούσαν υπηρεσίες, όπως καθάρισμα ή επισκευή.

Τραμπάλα



Ενα άτομο κάθεσαι σε κάθε άκρο της τραμπάλας και πιέζουν εναλλάξ τα πόδια στο έδαφος ώστε να σηκωθεί η πλευρά τους στον αέρα.

(Γιαγιά Παγώνα 1961-Παππούς Παντελής 1958,Θοδωρή Χίος)

Βασιλιάς

Ένα παιδί κάθεσαι ψηλά σαν να βρίσκεται σε θρόνο και κάνει τον βασιλιά. Τα υπόλοιπα παιδιά κάνουν μία ομάδα μπροστά του και τον ρωτούν: «Βασιλιά, Βασιλιά με τα δώδεκα σπαθιά τι δουλειά;» -Τεμπελιά, απαντά ο Βασιλιάς. Μετά τα παιδιά συνεννοούνται μεταξύ τους κρυφά από τον Βασιλιά και παριστάνουν όλα χωρίς να μιλούν ότι κάνουν μια δουλειά-παντομίμα π.χ. κάποια ότι θερίζουν, κάποια ότι πατούν σταφύλια, κάποια ότι ζυμώνουν, κάποια ότι μαγειρεύουν κ.τ.λ. Έπειτα ξαναρωτούν: «Βασιλιά με τα δώδεκα σπαθιά τι δουλειά;» Ο Βασιλιάς πρέπει να μαντέψει τι δουλειά κάνουν τα παιδιά. Αν δεν μαντέψει σωστά τα παιδιά φωνάζουν «όχι» και συνεχίζουν μέχρι να βρει σωστά τις δουλειές. Όταν ο Βασιλιάς βρει τις δουλειές τότε όλα τα παιδιά φωνάζουν «ναι» και σκορπίζουν τρέχοντας. Ο Βασιλιάς πρέπει να πιάσει ένα παιδί το οποίο γίνεται ο επόμενος Βασιλιάς. Αν δεν βρει όλες τις δουλειές οι άλλοι ρωτάνε τον Βασιλιά: «Να το πάρει το ποτάμι;» Αν ο Βασιλιάς πει ναι τότε τα παιδιά φανερώνουν το καθένα τη δουλειά του και το παιχνίδι συνεχίζεται με τον ίδιο Βασιλιά.



Τζαμί

Τα παιδιά χωρίζονταν σε δύο ομάδες με τον ίδιο αριθμό ατόμων. Η μία ομάδα έβρισκε, στην ιδανική περίπτωση, μικρά κομμάτια από κεραμίδια ή πλατιές πέτρες και έφτιαχνε έναν πύργο. Γύρω γύρω από τον πύργο σχεδίαζαν με χώμα έναν κύκλο. Τα παιδιά της άλλης ομάδας στέκονταν σε απόσταση, που είχαν ορίσει από πριν και προσπαθούσαν να γκρεμίσουν τον πύργο σηματοδοώντας με μία μπάλα. Πίσω από τον πύργο στεκόταν ένα παιδί και τους επέστρεφε την μπάλα αν δεν τον έριχναν. Αν τον έριχναν μάζευαν τη μπάλα και προσπαθούσαν να πετύχουν όλα τα παιδιά από την άλλη ομάδα ώστε να τα «κάψουν». Τα παιδιά την άλλη ομάδας προσπαθούσαν να ξαναστήσουν τον πύργο χωρίς να «καούν». Το παιχνίδι τελείωνε όταν κατάφερναν να ξαναστήσουν τον πύργο ή είχαν «κάψει» όλα τα παιδιά με νικήτρια κάθε φορά την αντίστοιχη ομάδα.



Πατητό

Τα παιδιά φτιάχνουν έναν κύκλο και προτάσσει το καθένα το πόδι του στο κέντρο του κύκλου όπου και τα ενώνουν όλα μαζί. Έπειτα μετράνε όλα δυνατά μέχρι το τρία. Μόλις πουν τρία πηδάνε όλα μακριά προς διάφορες κατευθύνσεις. Έπειτα αφού έχουν ορίσει μία σειρά, το καθένα προσπαθεί κάνοντας ένα άλμα να πατήσει κάποιο παιδί, το οποίο πηδώντας προσπαθεί να το αποφύγει. Νικητής είναι αυτός που μένει τελευταίος απάτητος.

Κουτσοκαλόγερος

Το παιχνίδι του Κουτσοκαλόγερου είναι ένα από τα παλιά ελληνικά παραδοσιακά παιχνίδια, που έπαιζαν τα παιδιά στις γειτονιές, κυρίως σε χωριά και νησιά όπως η Μύκονος. Πρόκειται για ένα διασκεδαστικό παιχνίδι ισορροπίας, δύναμης και στρατηγικής, που απαιτεί ευκινησία και ταχύτητα.

Κανόνες του παιχνιδιού:

Το παιχνίδι παίζεται σε ανοιχτό χώρο, όπως μια αυλή ή ένας δρόμος χωρίς αυτοκίνητα. Οι παίκτες στέκονται σε έναν κύκλο και στηρίζονται μόνο στο ένα πόδι, κρατώντας το άλλο λυγισμένο πίσω, όπως ένας «κουτσός καλόγερος». Ο στόχος τους είναι να σπρώξουν τους αντιπάλους τους χρησιμοποιώντας μόνο τον ώμο ή το σώμα τους, χωρίς όμως να ακουμπήσουν κάτω το δεύτερο πόδι. Όποιος χάσει την ισορροπία του και πατήσει και με τα δύο πόδια ή πέσει κάτω, βγαίνει από το παιχνίδι. Ο τελευταίος που θα μείνει όρθιος είναι ο νικητής.

Καβούρια

Το παιχνίδι “Καβούρια” είναι ένα παλιό διασκεδαστικό παιχνίδι που παίζονταν κυρίως σε παραλίες ή αυλές με ανοιχτό χώρο. Είναι ένα παιχνίδι ισορροπίας και ταχύτητας, όπου οι παίκτες κινούνται σαν καβούρια, χρησιμοποιώντας μόνο τα χέρια και τα πόδια τους, χωρίς να ακουμπήσουν την πλάτη ή τα γόνατα στο έδαφος.

Πώς παίζεται:

1. Θέση σώματος : Οι παίκτες κάθονται στο έδαφος και μετά σηκώνονται στηρίζοντας το σώμα τους μόνο με τις παλάμες και τα πέλματα, έχοντας την πλάτη προς τα κάτω – όπως περπατάνε τα καβούρια!
2. Κίνηση : Πρέπει να κινούνται προς τα εμπρός ή προς τα πίσω με αυτόν τον τρόπο, προσπαθώντας να φτάσουν σε ένα συγκεκριμένο σημείο ή να αποφύγουν τους άλλους.
3. Αγώνας ταχύτητας : Μπορεί να είναι είτε αγώνας δρόμου (ποιος θα φτάσει πρώτος στο τέρμα) είτε παιχνίδι αποφυγής (όπου κάποιος κυνηγάει τους υπόλοιπους).
4. Ισορροπία : Όποιος ακουμπήσει την πλάτη ή τα γόνατά του κάτω, αποκλείεται ή επιστρέφει στην αρχή.

Γύρω γύρω όλοι

Τα παιδιά σχηματίζουν έναν μεγάλο κύκλο και επιλέγουν ένα παιδί που θα μπει στην μέση του. Πιάνοντας τα χέρια γυρίζουν γύρω από το παιδί που είναι στην μέση του κύκλου τραγουδώντας:

**Γύρω γύρω όλοι στην μέση ο Μανόλης
χέρια πόδια στην γραμμή κι όλοι κάθονται στην γη
και ο Μανόλης στο σκαμνί.**

Με το «όλοι κάθονται στην γη» όλα τα παιδιά κάθονται κάτω και τεντώνουν τα πόδια τους προς το κέντρο του κύκλου.

Τότε ο Μανόλης με κλειστά τα μάτια κατευθύνεται προς τα παιδιά και σκύβοντας μόνο με την αφή πρέπει να καταλάβει ποιο παιδί ακούμπησε. Αν το βρει τότε το παιδί αυτό παίρνει τη θέση του Μανόλη, δηλαδή του παιδιού που είναι στην μέση του κύκλου.

Κορόιδο

Το κορόιδο ήταν ένα απλό παιχνίδι το οποίο παίζονταν με 3 ή σπανίως 4 άτομα. Οι κανόνες ήταν απλοί, δυο παιδιά στέκονταν στις άκρες και ένα στην μέση. Ένα από τα δύο παιδιά στην άκρη πέταγε ψηλά μια μπάλα και αυτό στην μέση προσπαθούσε να την πιάσει. Αν την έπιανε θα πήγαινε στην θέση του παιδιού που την πέταξε. Με λίγα λόγια απλά άλλαζαν θέσεις.

(Παππούς Κώστας, Κοζάνη)

Χαλασμένο/σπασμένο τηλέφωνο

Σε αυτό το παιχνίδι έπαιζαν όσοι παίκτες θέλανε. Τα παιδιά κάθονταν σε μια σειρά το ένα δίπλα στο άλλο. Ο πρώτος έλεγε μια λέξη στο αυτί του δεύτερου, ο δεύτερος έλεγε ό,τι άκουσε στον τρίτο μέχρι να φτάσουν στον τελευταίο. Αν ο τελευταίος έβρισκε την αρχική λέξη τότε πήγαινε αυτός μπροστά λέγοντας την δική του. Το παιχνίδι αυτό ήταν πολύ διασκεδαστικό, γιατί αν τα παιδιά δεν άκουγαν σωστά την λέξη από τον προηγούμενο την μετέφεραν αλλιώς και κάποιες φορές η λέξη που ακουγόταν στο τέλος ήταν πολύ αστεία.



(Γιαγιά Χρήστου, Άνθημη, Ιθάκη, 1960)

Τσιλίκι

Το τσιλίκι είναι ένα παιχνίδι το οποίο παίζεται από αγόρια. Για να παίξεις το τσιλίκι χρειάζεσαι ένα ξυλαράκι είκοσι πόντων και ένα μεγάλο ξύλο το λιγότερο ένα μέτρο.

Το παιχνίδι παίζεται ως εξής:

Αφήνεις κάτω το ξυλαράκι των είκοσι πόντων, το κοπανάς στην άκρη του με το μακρύ ξύλο. Σκοπός είναι να καταφέρεις να σηκώσεις το ξυλαράκι στον αέρα. Αφού καταφέρεις να σηκώσεις το ξυλαράκι στον αέρα αρχίζεις να το κλωτσάς όσες περισσότερες φορές μπορείς χωρίς να πέσει κάτω. Αυτός που θα καταφέρει να κλωτσήσει περισσότερες φορές το ξυλαράκι κερδίζει.

Γυαλένιες



Οι γυαλένιες ήταν ένα γνωστό παιχνίδι στις παλιές εποχές της Ελλάδας. Παίζεται με τον εξής τρόπο: Ζωγράφιζαν ένα τρίγωνο στο χώμα και σε κάθε γωνιά του βάζανε ένα βόλο. Ο καθένας με την σειρά του πέταγε τον βόλο του με δύναμη ώστε να χτυπήσει έναν βόλο από τις γωνίες έξω από το τρίγωνο. Αν τον κτυπούσες κι έβγαινε έξω από το τρίγωνο θα τον κέρδιζες και ο αντίπαλος σου θα έπρεπε να βάλει καινούργιο βόλο στην γωνία. Αλλά άμα ο δικός σου βόλος έμενε μέσα στο τρίγωνο ενώ τον είχες πετάξει τον έχανες.



Πατιτούσα

Όλα τα παιδιά ακουμπούν τα χέρια τους και με το τρία φωνάζουν δυνατά πα-τι-τού-σα. Τότε όλοι οι παίκτες τρέχουν προς διαφορετικές κατευθύνσεις κάνοντας μόνο 4 βήματα όσες δηλαδή και οι συλλαβές της λέξης πα-τι-τού-σα. Στόχος του παιχνιδιού να πατήσεις τους άλλους αλλά να μην πατηθείς εσύ.

Γατούλα γατούλα τί χρώμα είναι η ουρά σου;

Ένα άτομο επιλέγει να είναι η γάτα. Στέκεται σε απόσταση τριών - τεσσάρων μέτρων από τους υπόλοιπους. Όλα τα παιδιά φωνάζουν «γατούλα, γατούλα τι χρώμα είναι η ουρά σου;». Το άτομο που είναι η γατούλα επιλέγει ένα χρώμα π.χ μπλε. Όλα τα παιδιά τρέχουν με σκοπό να πιάσουν το χρώμα που η γατούλα επέλεξε. Στόχος παιχνιδιού να μείνεις τελευταίος ώστε μετά να είσαι εσύ η γατούλα.

Μάγισσα μάγισσα τί μαγειρεύεις;

Για το παιχνίδι αυτό χρειάζονται τρία ή περισσότερα άτομα. Ένα παιδί επιλέγει να είναι η μάγισσα ενώ τα υπόλοιπα στέκονται απέναντι της περίπου σε μια απόσταση επτά μέτρων. Όταν το παιχνίδι ξεκινήσει τα παιδιά φωνάζουν ενώ η μάγισσα είναι γυρισμένη «μάγισσα μάγισσα τί μαγειρεύεις;». Τότε η μάγισσα λέει ένα φαγητό π.χ μακαρόνια με κόκκινη σάλτσα. Αν σου αρέσει αυτό το φαγητό κάνεις ένα βήμα μπροστά, αν όχι κάνεις ένα βήμα πίσω. Στόχος του παιχνιδιού είναι να φτάσεις στο τέλος και να ακουμπήσεις την μάγισσα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ

Συνέντευξη με την κα Άννα Αθυμαρίτη, πρόεδρο του Συλλόγου Γυναικών Μυκόνου

Επιμέλεια :

Νικολέτα Αντωνοπούλου, μαθήτρια της Α΄ Γυμνασίου
Σιμόνα Τούσα, μαθήτρια της Α΄ Γυμνασίου

Καλώς τα κορίτσια μου! Σας καλωσορίζω στο σπίτι μου , είμαι η Άννα Αθημαρίτη. Είμαι η πρόεδρος του Συλλόγου Γυναικών Μυκόνου και σας ευχαριστώ που με τιμάτε με αυτήν την συνέντευξη.

▪ Τι θυμάστε από τα παιδικά σας χρόνια ;

Θυμάμαι τα καλοκαίρια, παιχνίδια με πολλά παιδιά όλοι μαζευόμαστε μαζί και παίζαμε ομαδικά παιχνίδια και τους χειμώνες στα διαλείμματα στο σχολείο. Όταν δεν είχαμε διάβασμα βέβαια βγαίναμε ξανά έξω και παίζαμε. Ήταν πάρα πολύ ωραία χρόνια και τα θυμάμαι με πολύ χαρά .

▪ Βλέπετε διαφορά τότε με τώρα στα παιχνίδια ;

Ναι, έχει μεγάλη διαφορά. Τα παιδιά παίζουν μόνα τους κλεισμένα σε ένα σπίτι, παίζουν μέσα από κομπιούτερ από ό,τι έχω ακούσει, από ό,τι έχω καταλάβει και εγώ η ίδια και δεν έχουν την δυνατότητα να παίζουν ομαδικά παιχνίδια έξω δια ζώσης δηλαδή να είναι ομάδες, ομαδικά παιχνίδια. Δεν συναντιούνται τα παιδιά έξω στο περιβάλλον στον αέρα να παίζουνε, παρά μόνο στο σχολείο στα διαλείμματα. Αυτή είναι η μεγάλη διαφορά που βλέπω σήμερα.

▪ Που παίζατε τα παιχνίδια ;

Στης αλάνες, στις θάλασσες, στις παραλίες τότε υπήρχαν οι αλάνες και μπορούσαμε να βγούμε έξω και να παίζουμε παιχνίδια με όλα τα παιδιά της γειτονιάς και επίσης δεν λείπανε τα ψαρέματα μας που μπορούσαμε να πάμε με καλαμίδι στο βράχο και να ψαρεύουμε και τα βράδια πυροφάνι τα καλοκαίρια πηγαίναμε με πυροφάνι και μαζεύαμε από τα βραχάκια γύρω γύρω καβουράκια, πεταλίδες, χουχουλιδάκια, τέτοια πράγματα.

▪ Τι παιχνίδι παίζατε ;

Τα ομαδικά μας παιχνίδια ήταν τα μήλα, βασιλιά βασιλιά τι ώρα είναι; Και έλεγε 10 βήματα πίσω και πηγαίναμε και στο τέλος έμενε κάποιος. Παίζαμε Κουτσό τα κορίτσια, παίζαμε περνά πέρνά η μέλισσα σε μικρότερες βέβαια ηλικίες. Βέβαια παίζαμε σχοινάκι και ένα παιχνίδι που μαζευόμαστε σε ένα κύκλο και τραγουδάγαμε ένα τραγούδι : η μικρή Ελένη κάθεται και κλαίει γιατί δεν την παίζουν οι φιλενάδες της κάπως έτσι ήτανε και ήτανε στο κύκλο μέσα ένα κοριτσάκι και έκανε την μικρή Ελένη που έκλεγε και μετά πηγαίναμε όλες μαζί και την αγκαλιάζαμε. Τα αγόρια παίζανε τους βόλους, γυαλένιες τις λέγανε τότε. Παίζανε τις αμάδες, παίζανε ξυλίγκι, που ήταν ένα ξυλάκι μικρό

το οποίο κατέληγε από της δύο του πλευρές σε αιχμές ήτανε πιο κοφτερό λιγάκι και με ένα ξύλο μεγάλο προσπαθούσες να το χτυπήσεις και να σηκωθεί αυτό επάνω και μετά να το χτυπήσεις με το μεγάλο το ξύλο και να πάει όσο πιο μακριά γίνεται. Αυτός που το χτυπούσε να πάει πιο μακριά ήταν ο νικητής .

▪ **Από τι ήταν φτιαγμένα τα παιχνίδια σας ;**

Από φυσικά υλικά. Δηλαδή για το σκοινάκι είχαμε ένα σχοινάκι και πηδούσαμε, το ξυλίγκι ήταν από ξύλο, η γυαλένιες ήταν από γυαλί, οι αμάδες ήταν από πέταλα αλόγου και το κουτσό το ζωγραφίζαμε με κιμωλία ή το ζωγραφίζαμε στο χώμα κάτω και παίζαμε. Είχαμε και μία μπάλα λαστιχένια και παίζαμε. Και βέβαια τα αγόρια που παίζανε ποδόσφαιρο. Όλα τα αγόρια παίζανε ποδόσφαιρο στις αλάνες αυτά .

▪ **Τα παιχνίδια που παίζατε παίζονται και σήμερα ;**

Από ό,τι βλέπω από τα νεύματα σας έχετε ακούσει μάλλον θα τα παίζετε και σήμερα. Εγώ δεν έχω εικόνα. Νομίζω, όμως, ότι παίζονται ακόμα και σήμερα τα παιδιά στην επαρχία ή στις αυλές των σχολείων και με χαροποιεί ιδιαίτερα. Δεν έχω εικόνα πραγματική αν παίζονται αλλά από ό,τι βλέπω από εσάς .

▪ **Σε ποια περίπου εποχή παίζατε τα παιχνίδια ;**

Τα παίζαμε στην δεκαετία του εξήντα, του εβδομήντα ακόμη και αρχές του ογδόντα και υπήρχαν και αλάνες ακόμα στην Μύκονο ελεύθερες .

▪ **Έχετε κάτι άλλο να προσθέσετε για τα χρόνια τότε και τα παιχνίδια;**

Αυτό που μου έχει μείνει χαραγμένο στο μυαλό μου ήταν η ομαδικότητα και ότι τα παιδιά δεν ανήκαμε μόνο στην οικογένεια μας είχαμε μία ευρύτερη οικογένεια που ήταν η γειτονιά τότε, και μας πρόσεχαν όλοι. Όλη η γειτονιά μας πρόσεχε και ότι παίζαμε μαζί με τα παιδιά και ήμασταν αγαπημένοι. Βέβαια μαλώναμε και μεταξύ μας και παίζαμε και σφαλιάρες πότε πότε αλλά οι σφαλιάρες που παίζαμε δεν ήταν υπό την έννοια του σημερινού μπούλινγκ. Δεν κάναμε δηλαδή ο ένας στον άλλον μπούλινγκ. Ήμασταν αγαπημένοι γιατί είχαμε μεγαλώσει και μαζί. Αυτό θυμάμαι και ότι ήμασταν ελεύθεροι. Μπορούσαμε, δηλαδή, να κυκλοφορούμε με μεγαλύτερη άνεση από ό,τι τα παιδιά σήμερα. Γιατί τα παιδιά σήμερα έχουν και περισσότερες υποχρεώσεις. Εμείς, όμως, ήταν ανέμελα τα χρόνια μας και μπορούσαμε να περπατήσουμε γύρω γύρω στις γειτονιές χωρίς να ανησυχούν οι γονείς μας. Λιγότερος κόσμος μεγαλύτερη ελευθερία για εμάς. Σας ευχαριστώ πάρα πολύ .

**Συζήτηση και συνέντευξη με τον κ. Παναγιώτη Κουσαθανά,
ποιητή, πεζογράφο και μελετητή**



Κατά την διάρκεια της συνέντευξης που πραγματοποιήθηκε στις 9 Μαΐου 2025 στη βιβλιοθήκη του κυρίου Παναγιώτη Κουσαθανά, καταγράψαμε μερικές πληροφορίες από τα παιδικά του χρόνια, τον τρόπο ζωής των παιδιών της γενιάς του και την καθημερινότητά τους. Μας ανέφερε τα εξής :

Συνήθιζαν να διασκεδάζουν ,παίζοντας παιχνίδια, κυρίως στην περιοχή της Λάκκας, στα Πλακωτά και στον γιαλό. Η Λάκκα, τότε, ήταν μια απέραντη πλατεία η οποία όταν έβρεχε, έμοιαζε με ποτάμι λόγω των ορμητικών νερών. Στα Πλακωτά, οι δρόμοι μοσχομύριζαν το χαρακτηριστικό άρωμα των ακακιών. Παίζανε κρυφτό και κυνηγητό στην πλατεία της τώρα, φάμπρικας, που ήταν μόνο χώμα, σε εγκαταλειμμένα σπίτια, ακόμα και σε κοτέτσια. Το αγαπημένο μέρος τους στον γιαλό ήταν ο παλιός μόλος από τον οποίο έφευγαν τα καΐκια για την Δήλο, όμως οι γονείς τους, τους απαγόρευαν να πηγαίνουν εκεί γιατί πολλά παιδιά είχαν πνιγεί και γενικότερα υπήρξαν πολλά ατυχήματα στο συγκεκριμένο σημείο.

Παιχνίδια παιδιών του 20ου αιώνα στην Μύκονο

Τον 20ο αιώνα τα παιδιά διασκέδαζαν με πιο δημιουργικά και ομαδικά παιχνίδια κυρίως στην εξοχή. Όταν έβρεχε, κάνανε λάκκους στο χώμα και συναγωνίζονταν για το ποιος έχει το περισσότερο νερό, στο τέλος βουτούσαν στα νερά για να περάσουν τον χρόνο τους.

Φτιάχνανε μόνοι τους τις Καράβες, ειδικότερα τις Λούτσες. Πήγαιναν σε ξυλουργό, τους έφτιαχνε ένα μεγάλο, πλατύ ξύλο, τοποθετούσαν από κάτω μια λαμαρίνα, για να μην τουμπάρει, έδεναν και ένα πανί και τα έβαζαν στην θάλασσα για να κάνουν αγώνες με την προσπάθεια να περάσει το ένα караβάκι το άλλο. Αν κάποιο παιδί δεν είχε δικό του караβάκι, τότε γινόντουσαν ομάδες και παίζανε

όλοι μαζί. Πήραν το συγκεκριμένο όνομα γιατί το σχήμα τους θύμιζε το ψάρι λούτσα. Τις έφτιαχνε ο Μαστρογιώρης Γρύμπλας ο οποίος ήταν караβонаύτης και το πρώτο караβάκι είναι 120 χρονών.

Εκτός από κλέφτες, παίζανε αμπάριζα, τους βόλους και τις ασβούρες (σβούρες) τις οποίες έφτιαχνε ο Δημήτρης Βερώνης. Υπήρχαν επίσης τα στεφανωτά, το παιχνίδι με το σκοινί που το τραβούσαν και δεν έπρεπε να το πατήσεις και με πάνινες μπάλες από κουρέλια που τα σφίγγανε και τα ράβανε όμως μετά από πολλά χτυπήματα χαλούσε.

Ένα όμορφο και πρωτότυπο δώρο τις εποχής που έδιναν στα παιδιά ήταν κουτί με ζωγραφισμένες ρόδες. Φαινόταν σαν ένα όμορφο αμάξι για να παίζουν τα παιδιά. Όταν ο κ. Κουσαθανάς πήρε ένα τέτοιο δώρο και το συνέδεσε με ένα μακρύ σπάγκο τον είδαν τα άλλα φτωχά παιδιά, ήθελαν να το τραβήξουν, να παίξουν για να νιώσουν και εκείνα την χαρά από το καινούριο παιχνίδι που ήρθε από την Αθήνα στην Μύκονο.

Το Σκάγκα Μαρία Βελόνα και Απάνω, ήταν επίσης ένα παιχνίδι της εποχής. Ένας παίκτης πηδάει πάνω από τον άλλον χωρίς όμως να τον ακουμπήσει. Εάν τον ακουμπούσε έχανε και αναγκαζόταν να γίνει αυτός το «βαρελάκι» και πηδούσαν οι άλλοι από πάνω του. Δεν ξέρουμε από που προήλθε η ονομασία του, αλλά σήμερα ονομάζεται μακριά γαϊδούρα.

Ένα πρωτοφανές και ξενόφερτο παιχνίδι της εποχής ήταν το Αλαγκέρ. Παιζόταν με μπάλα από δύο ομάδες. Οι ομάδες για να αποφασίσουν ποια ομάδα θα ξεκινούσε, έπαιζαν κορώνα ή γράμματα και αποφάσιζαν. Όποια ομάδα έχανε, καθόταν κατά μήκος σε ένα τοίχο και 4-5 μέτρα μακριά τους, ήταν η άλλη ομάδα. Ένα από τα παιδιά της πρώτης ομάδας έδινε πάσα σε ένα από τα παιδιά της δεύτερης ομάδας και έτρεχε να φύγει. Ο παίκτης που κρατούσε την μπάλα έτρεχε στην χαραγμένη γραμμή, χωρίς να την περάσει και σημάδευε τα μέλη της πρώτης ομάδας προσπαθώντας να τα πετύχει. Όποιον πετύχαινε με την μπάλα, έχανε, όμως εάν δεν κατάφερνε να τον πετύχει τότε έχανε ο ίδιος. Όταν τελείωνε ξανάρχιζε το παιχνίδι μέχρι να χάσουν όλα τα μέλη. Όποια ομάδα έχανε, έβγαινε δεύτερη και ο τελευταίος που έμενε, έπρεπε να πετύχει τα παιδιά της αντίπαλης ομάδας. Όσο κρατούσε το παιχνίδι, όποια ομάδα είχε τις περισσότερες νίκες κέρδιζε.

Στη συνέχεια τέθηκαν στον κ. Κουσαθανά κάποιες ερωτήσεις από τους μαθητές της ομάδας μας.

Επιμέλεια :

Χαράλαμπος Σαλάχας, μαθητής της Γ΄ Γυμνασίου

Ξένη Σφυρή, μαθήτρια της Γ΄ Γυμνασίου

Έστερ Πάπα, μαθήτρια της Γ΄ Γυμνασίου

▪ Πιστεύετε ότι έχουν αλλάξει πολύ τα παιχνίδια;

«Τα παιδιά έχουν πιο ενδιαφέροντα παιχνίδια τώρα πια. Άλλαξαν οι ανάγκες τους και σιγά-σιγά αχρηστεύτηκαν τα ομαδικά παιχνίδια που χρησιμοποιούσαν τα παιδιά για να ξεδώσουν. Έχουν αλλάξει οι εποχές και τα παιδιά βρίσκουν πιο ενδιαφέροντα άλλα πράγματα όπως τα ηλεκτρονικά παιχνίδια.»

- **Υπήρχαν διακρίσεις στα παιχνίδια όσον αφορά το φύλο;**

«Υπήρχαν ορισμένα παιχνίδια που διαχωρίζονταν κυρίως σύμφωνα με την ηλικία. Τα μικρότερα παιδιά μιμούνταν τα μεγαλύτερα, όμως δεν διαχωρίζονταν με βάση το φύλο.»

- **Μέχρι ποια ηλικία παίζανε; Παίζανε και οι μεγαλύτεροι σε ηλικία;**

«Κυρίως παίζανε στην διάρκεια του Δημοτικού. Στο Γυμνάσιο, αραίωναν τα παιχνίδια, όμως ήταν και ανάλογα το παιχνίδι. Τις αμάδες για παράδειγμα, τις έπαιζαν κυρίως οι μεγαλύτεροι γιατί χρειαζόταν μεγάλη προσοχή.»

- **Θεωρείτε ότι ήταν απότομη η αλλαγή στον τρόπο που παίζονταν τα παιχνίδια σε σύγκριση με τη σημερινή εποχή;**

«Δεν ήταν απότομη η αλλαγή με τα παιχνίδια. Σιγά-σιγά αλλάζανε οι μορφές των παιχνιδιών. Αλλάζοντας οι εποχές και τα χρόνια άλλαζαν και τα παιχνίδια. Είναι πιο εμφανές τώρα και στους μεγαλύτερους φαίνεται με έκπληξη γιατί καταλαβαίνουν πως σταδιακά εξαφανίζονται.»

- **Υπήρχε κάποιο συγκεκριμένο παιχνίδι που παίζονταν κάποια συγκεκριμένη εποχή του χρόνου, όπως το γαϊτανάκι;**

«Δεν υπήρχε το γαϊτανάκι τότε στην Μύκονο, μόνο στην Αθήνα και σε άλλα μέρη. Υπήρχαν τα στεφάνια του Μάη σαν παιχνίδι που υπάρχει ακόμα και σήμερα. Τις Απόκριες ντυνόntonταν κουκουγέροι και μασκαράδες και γενικότερα το πνεύμα των Αποκριών ήταν εντονότερο αφού όλοι απολάμβαναν να ντύνονται και να στολίζονται.»

- **Τί έπαιζαν οι ενήλικες με τα μικρά παιδιά;**

«Οι ενήλικες έπαιζαν τις αμάδες, ακόμα και γέροι. Μαζευόντουσαν όλοι στην Φάμπρικα, που υπήρχε πολύς χώρος, και έπαιζαν όλοι μαζί. Όσο πιο μεγάλος σε ηλικία ήταν κάποιος τόσο πιο έμπειρος ήταν άρα και το παιχνίδι γινόταν πιο ενδιαφέρον.»

- **Έπαιζαν κάποια άλλα ομαδικά παιχνίδια, όπως π.χ. το ποδόσφαιρο;**

«Δεν ήταν συνηθισμένο να παίζουν μπάσκετ και τέτοιο είδους παιχνίδια γιατί στην Μύκονο ήταν ανύπαρκτα, μόνο στην Τήνο. Έπαιζαν μόνο ποδόσφαιρο, ερασιτεχνικά, που και πάλι δεν ήταν στην σημερινή του μορφή, αλλά πολύ πιο απλό.»



ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΚΟΥΚΛΑΣ

Στην τελευταία μας συνάντηση κατασκευάσαμε κούκλες με απλά υλικά, όπως παλιά υφάσματα, κλωστές, σακούλες και μαρκαδόρους για τη διακόσμηση. Ιδού το αποτέλεσμα :



Επίσης, παίξαμε κάποια παραδοσιακά όπως λάστιχο, τζαμί, τυφλόμυγα και μήλα :



ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Το παιχνίδι είναι μορφή ψυχαγωγίας και διασκέδασης που υπάρχει από την αρχαιότητα έως τη νεώτερη εποχή έως και σήμερα. Τα παιχνίδια του παρελθόντος και στο σήμερα έχουν μεγάλες διαφορές, αλλά και ομοιότητες. Μετά από μια έρευνα που μελέτησε παιχνίδια που έπαιζαν οι παππούδες μας και οι γονείς μας, συνεντεύξεις από μεγαλύτερους ανθρώπους που έζησαν και μεγάλωσαν στη Μύκονο αρκετές δεκαετίες πριν και έρευνα στο διαδίκτυο εντοπίσαμε πολλές από τις διαφορές και τις ομοιότητες των παλαιότερων παιχνιδιών με τα σύγχρονα, το είδος των παιχνιδιών εκείνες τις εποχές αλλά και τα αίτια των αλλαγών με το πέρασμα του χρόνου. Μέσα από την έρευνα καταλήξαμε στα εξής συμπεράσματα :

1. Αρχικά, μια από τις πρώτες παρατηρήσεις που κάναμε ήταν πως πολλά από τα παιχνίδια είναι κοινά. Πολλές φορές τα βρίσκουμε με διαφορετικά ονόματα, άλλες με μικρές διαφορές και σε πολλές παραλλαγές τους. Ένα από αυτά τα παιχνίδια που παίζουμε μέχρι και σήμερα είναι τα “μήλα”. Ακόμα είδαμε ότι μερικά παιχνίδια είχαν ρίζες από την αρχαιότητα.

2. Επίσης αντιληφθήκαμε ότι στα παιχνίδια τότε δεν υπήρχαν διακρίσεις: τα παιδιά έπαιζαν χωρίς προκαταλήψεις, έπαιζαν αγόρια με κορίτσια, μεγάλοι με μικρούς, ακόμα και γηραιότεροι. Το παιχνίδι δεν ήταν απλά μια διασκέδαση για τα παιδιά αλλά για όλους ανεξαρτήτως φύλου, ηλικίας κτλ. Πολλές φορές υλικά παιχνίδια όπως κούκλες ή άλλα που μπορεί να ήταν από την Αθήνα ή ακόμη και από το εξωτερικό, τα παιδιά του νησιού τα μοιράζονταν μεταξύ τους και έπαιζαν όλοι μαζί. Το ίδιο συνέβαινε και με τα βιβλία.

3. Επιπλέον βλέπουμε ότι τα παιχνίδια εκείνης της εποχής είναι πιο ελεύθερα, τα παιδιά παίζουν έξω χωρίς οι γονείς τους να ανησυχούν για αυτά. Παρόλο που υπήρχαν κίνδυνοι και τότε, το παιχνίδι δεν περιοριζόταν στο σπίτι. Πλέον ,και με την εξέλιξη της τεχνολογίας, τα παιδιά παίζουν στο σπίτι, λόγω της διαφοροποίησης των κινδύνων οι οποίοι αυξάνονται ραγδαία σε έναν κόσμο που κανείς δεν γνωρίζει κανέναν. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την έλλειψη φυσικής επαφής με τα άλλα παιδιά και τη δημιουργία διαδικτυακών φίλων που μας φέρνει ένα βήμα πιο κοντά στην πλήρη αλλοτρίωση και αποξένωση.

4. Οι συνθήκες τους καιρούς εκείνους αν και δύσκολες, έδιναν χώρο στα παιδιά να παίξουν και να είναι δημιουργικά: να φτιάχνουν τα δικά τους παιχνίδια, να “πλάσουν” καινούργια παιχνίδια, να προσαρμόσουν τα παιχνίδια στα “μέτρα” τους κ.α. Τα παιχνίδια ήταν χειροποίητα με υλικά που βρίσκανε γύρω τους, εξού και η διαφορά των παιχνιδιών από περιοχή σε περιοχή. Χρησιμοποιούσαν πράγματα που δεν ήταν χρήσιμα πλέον, επομένως ήταν μία μορφή ανακύκλωσης. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η μπάλα φτιαγμένη από κοιλιά χοίρου και κουρέλια. Αντίθετα οι συνθήκες και τα παιχνίδια τώρα έχουν ως αποτέλεσμα να “εγκλωβίζουν” την φαντασία του παιδιού, κατά κύριο λόγο σε μία οθόνη, όπου το παιδί περνά και πολύ από το χρόνο του. Αυτό συμβαίνει γιατί το παιδί πρέπει να παίζει σε έναν κλειστό χώρο, και λίγες είναι οι φορές που θα βγει μέσα στην εβδομάδα για να παίξει με τους φίλους του τέτοιου είδους παιχνίδια. Τα παιχνίδια πλέον είναι τυποποιημένα πράγμα που τα καθιστά βαρετά.

5. Τα παιδιά πλέον πέρα από έλλειψη δημιουργικότητας έχουν και έλλειψη παιδικότητας. Παλαιότερα,

ο πιο ελεύθερος τρόπος ζωής επέτρεπε στα παιδιά να έχουν μια ομαλή μετάβαση από τη παιδική, στην εφηβική και ύστερα στην ενήλικη ζωή. Αντιθέτως, πλέον τα παιδιά δεν έχουν μια φυσιολογική μετάβαση καθώς τόσο οι γρήγοροι ρυθμοί της σύγχρονης ζωής όσο και τα πρότυπα που επιβάλλει η κοινωνία π.χ. τα μεγαλύτερα αδέρφια, “κλέβουν” το χρόνο από το παιχνίδι των παιδιών χωρίς να έχουν αρκετό χώρο στο πρόγραμμα τους να το συμπεριλάβουν. Αυτή η απότομη ενηλικίωση, σταματά τα παιδιά από το ελεύθερο παιχνίδι στην ηλικία περίπου των 11 ετών και τα βάζει στη χρονοβόρα διαδικασία να είναι συνεπή σε όλες τους τις υποχρεώσεις, ενδοσχολικές και μη.

Λαμβάνοντας όλα τα παραπάνω υπόψη, τα παιδιά τότε αν και ξυπόλυτα, χωρίς πολυτέλειες και ζώντας απλά, ήταν χαρούμενα, διότι δεν δέχονταν καμία πίεση για το πώς, πότε και πού θα παίζουνε. Αντίθετα οι τελευταίες γενιές δέχονται αυτές τις πιέσεις χωρίς κανείς να υπολογίζει τη σημαντικότητα του παιχνιδιού στην παιδική ψυχολογία και στη διαδικασία κοινωνικοποίησης των μικρών παιδιών.



Στο πρόγραμμα συμμετείχαν οι μαθητές/μαθήτριες :

Νικολέτα Αντωνοπούλου - Α1
Ελευθερία Κουσαθανά - Α1
Καλλιόπη Κουσαθανά - Α1
Σιμόνα Τούσα - Α3
Αριέλα Χότζα - Α3
Τζέσικα Χότζα - Α3
Θεόδωρος Κτενάς - Γ1
Συμεών Μανούσος - Γ1

Χρήστος Μέρρης - Γ2
Αλεξάνδρα Μπουτσάι - Γ2
Πέτρος Ξυδάκης - Γ2
Έστερ Πάπα - Γ2
Χαράλαμπος Σαλάχας - Γ2
Στέφανος Μάριος Λαδόπουλος - Γ3
Δαμιανός Σαντοριναίος - Γ3
Ξένη Σφυρή - Γ3
Στυλιανός Πρεβενιός - Γ4

Η Παιδαγωγική Ομάδα

Α. Νικόλαος Μακρής ΠΕ01 (Συντονιστής)
Β. Ευφημία Στεφανή ΠΕ02
Γ. Δημήτριος Ντοβόλης ΠΕ02



ΠΗΓΕΣ

- <https://www.in2life.gr/features/notes/article/1010343/paradosiaka-paihnia-poy-epaizan-palia.html>
- <https://www.in2life.gr/features/notes/article/1010343/paradosiaka-paihnia-poy-epaizan-palia.html>
- <http://zerotoeighteen.gr/>
- <https://synathlountes.agonistes.gr/2012/06/katixitiko-omada/to-mantilaki>
- <https://users.sch.gr/>
- http://gym-n-kallist.rod.sch.gr/programs/2012-13/agogis_1/fash_1/kotsi.htm
- <https://thestandard.gr/stories/astragaloi-kotsi-paixnidi-astragaloi/>
- https://www.kepaam.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=291:2015-01-25-19-20-05&catid=25:2015-01-05-06-18-31&Itemid=38
- <https://fagottobooks.gr/blog/arxaia-paixnidia-pou-exoun-ftasei-mexri-simera/>
- <https://blogs.4all.e-me.edu.gr/hive-2nipferon/2020/05/26/%CE%80%CE%B1%CE%B9%CF%87%CE%BD%CE%B9%CE%B4%CE%B9%CE%B1-%CE%B1%CF%80%CE%84%CF%84%CE%B1-%CF%80%CE%B1%CE%BB%CE%B9%CE%B1-%CE%BC%CE%B1%CF%83-%CE%BB%CE%B5%CE%BD%CE%B5-%CE%BC%CF%85%CF%83%CF%84%CE%B9/>

ΕΙΚΟΝΕΣ

- https://www.google.com/imgres?q=%CE%B1%CE%BC%CF%80%CE%AC%CF%81%CE%B9%CE%B6%CE%B1&imgurl=http%3A%2F%2Fconstantinoupoli.com%2Fwp-content%2Fuploads%2F2018%2F01%2F-e1516523740321.jpg&imgrefurl=http%3A%2F%2Fconstantinoupoli.com%2F%25CE%25B3%25CF%2585%25CF%2581%25CE%25AF%25CE%25B6%25CE%25BF%25CF%2585%25CE%25BC%25CE%25B5-%25CF%2580%25CE%25AF%25CF%2583%25CF%2589-%25CF%2583%25CF%2584%25CE%25BF-%25CF%2587%25CF%2581%25CF%258C%25CE%25BD%25CE%25BF-%25CE%25BA%25CE%25B1%25CE%25B9-%25CF%2580%25CE%25B1%25CE%25AF%25CE%25B6%25CE%25BF%25CF%2585%25CE%25BC%25CE%25B5%2F&docid=PcXgnHwGWKL4_M&tbnid=mmslyBU4jmwI9M&vet=12ahUKEwigypXUrYCMAXUTBNsEHePIBt8QM3oECGgQAA..i&w=738&h=507&hcb=2&ved=2ahUKEwigypXUrYCMAXUTBNsEHePIBt8QM3oECGgQAA
- <https://www.google.com/imgres?q=%CF%80%CE%B1%CE%B9%CF%87%CE%BD%CE%AF%CE%B4%CE%B9%CE%B1%20%CE%BC%CE%B5%20%CF%83%CF%80%CE%AC%CE%B3%CE%B3%CE%BF&imgurl=https%3A%2F%2Fwww.aspaonline.gr%2Fwp-content%2Fuploads%2F2016%2F01%2Fspagos8.jpg&imgrefurl=https%3A%2F%2Fwww.aspaonline.gr%2Fpos-paizetai-to-paihni-di->

mespagko%2F&docid=D2fOAqbwUHU24M&tbnid=lsfwTBCOwEi3TM&vet=12ahUKEwiLmce
OroCMAxVPYPEDHa_7N90QM3oECBwQAA..i&w=650&h=435&hcb=2&ved=2ahUKEwiLmc
eOroCMAxVPYPEDHa_7N90QM3oECBwQAA

- <https://www.cretanmagazine.gr/wp-content/uploads/2017/01/796C55EC-4B33-4253-9A85-F5A0BE61D28D-e1576703828669.jpeg>
- <https://www.voltarakia.gr/daily-photos/item/4056-2019-02-06-08-34-56>
- https://www.google.com/imgres?q=%CE%BC%CE%B1%CE%BA%CF%81%CE%B9%CE%AC%20%CE%B3%CE%B1%CE%B9%CE%B4%CE%BF%CF%8D%CF%81%CE%B1&imgurl=https%3A%2F%2Fmindstorm.gr%2Fwp-content%2Fuploads%2F2023%2F05%2Fgaidoura_n.jpg&imgrefurl=https%3A%2F%2Fmindstorm.gr%2Fto-paixnidi-ths-makriasgaidouras%2F&docid=3_Qvwt89fVpTUM&tbnid=rE2ka4RXu6Y21M&vet=12ahUKEwi-1GTqYCMAxWxAtsEHb7vC7gQM3oECGQQAA..i&w=718&h=960&hcb=2&ved=2ahUKEwi-1GTqYCMAxWxAtsEHb7vC7gQM3oECGQQAA
- <https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Folympiobima.gr%2F%25CE%25B7-%25CE%25BC%25CE%25B1%25CE%25BA%25CF%2581%25CE%25B9%25CE%25AC-%25CE%25B3%25CE%25B1%25CF%258A%25CE%25B4%25CE%25BF%25CF%258D%25CF%2581%25CE%25B1%2F&psig=AOvVaw2r7xYog2bHvTcW7iu-EGyR&ust=1741723869249000&source=images&cd=vfe&opi=89978449&ved=0CBQQjRxqFwoTCKiJpd-uglwDFQAAAAAdAAAAABAK>